

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI LIST

ljublanske in mariborske oblasti.

Vsebina:

81. Obče uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z blagom.
 82. Obče uzance ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z vrednotami.
 83. Naredba glede amortizacijskega posojila mestne občine ljubljanske za razširitev električne kalorične centrale.
 84. Naredba o pobiranju posebnih občinskih davščin v mestni občini ptujski leta 1925.
 85. Naredba o pobiranju davščine na ponočni obisk gostiln in kavarn v Ptuj.
 Razglasi osrednje vlade.
 Razglasi velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti.
 Razglasi velikega župana ljubljanske oblasti.
 Razglasi oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v likvidaciji v Ljubljani.
 Razglasi raznih uradov in oblastev. — Razne objave.

Uredbe osrednje vlade.

81.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah odobrujem in potrjujem nastopne

Obče uzance

ljublanske borze za blago in vrednote za trgovanje z blagom.

§ 1.

Vsi blagovni posli, sklenjeni na ljubljanski borzi za blago in vrednote, se smatrajo za sklenjene na podstavi teh uzanc, kolikor ni v posebnih uzancah za posamezne vrste blaga drugih predpisov.

Te uzance veljajo tudi za blagovne posle, ki so sicer sklenjeni zunaj ljubljanske borze, toda z izrečnim pozivom na te uzance; prav tako veljajo, če sta se obe stranki izrečno in pismeno podredili pristojnosti razsodišča ljubljanske borze, a nista ničesar dogovorili glede vpoštevanja uzanc.

§ 2.

Pri vseh poslih, ki so bili sklenjeni po teh uzancah, naj velja temeljno načelo, da je treba v trgovskem prometu strogo paziti na načelo dobre vere in zaupanja.

Pravne posledice, ki nastanejo iz uzanc, če se niso vpoštevali izvestni formalni predpisi, ne nastopijo, če se vidi, da je tudi brez tega dosežena svrha, na katero merijo ti formalni predpisi.

Sklepanje poslov. Sklepna pisma.

§ 3.

Posel se lahko sklone ustno ali pismeno, neposredno ali po posredovalcu. Posli, sklenjeni na borzi, se dovršujejo (likvidirajo), izpolnjujejo in dokazujejo po borznih zaključnicah (mešetarških listih).

Če si stranki ne zmenjata sklepnih pisem ob sklepanju posla, sme zahtevati vsaka stranka naknadno izmenjavo sklepnih pisem. Stranka, ki to zahteva, mora poslati drugi stranki najkasneje prvi delovni dan po sklenitvi posla sklepno pismo, v katerem morajo biti označeni bistveni pogoji posla, ter jo pozvati, naj ji pošlje protisklepno pismo.

Pozvana stranka mora vročiti protisklepno pismo, če stanujeta obe stranki v istem kraju, najkasneje drug delovni dan po pozivu, če pa ne stanujeta v istem kraju, v onem roku, v katerem se dá pričakovati odgovor, ako bi bil odposlan v redu in z obratno pošto.

Če pozvana stranka ne pošlje zahtevanega protisklepne pisma v zgoraj omenjenem roku, sme zahtevati druga stranka v 30 dneh po tem roku s tožbo izdajo sklepnega pisma in obenem povračilo škode, nastale zaradi tega, ker ji ni bilo pravočasno izdano sklepno pismo. Stranka, ki hoče uporabiti to pravico, mora tekom dveh delovnih dni po preteku roka, določenega v tretjem odstavku tega paragrafa, ob-

vestiti s protestom (§ 78.) nasprotno stranko o tej svoji nameri.

Za posle, sklenjene zunaj borze, morajo pogodniki, če hočejo uporabiti intervencijo ljubljanske borze, sprejeti v pogodbo klavzulo o pristojnosti razsodišča te borze. Pravna veljavnost posla ni zavisna od tega, ali sta stranki izmenjali sklepni pismi.

§ 4.

Iz posla, ki ga kdo sklone v tujem imenu, a v mejah danega pooblastila, nastanejo pravice in obveze napram tretji osebi edino le za pooblastitelja. Za tega se ne jemlje v poštev, ali se je sklenil posel ustno ali pismeno, kakor tudi ne, ali se je sklenil izrečno v imenu pooblastiteljevem ali pa je razvidno iz okolnosti, da sta ga sklenili stranki v imenu pooblastiteljevem.

Če sklone kdo posel v tujem imenu, a nima za to pooblastila, ali če prekorači meje danega pooblastila, ostane samo ta oseba zavezana proti drugi stranki. Poslednja stranka lahko uporabi proti tej osebi izbiro katerekoli izmed pravic, označenih v § 77. uzanc, izgubi pa vsako pravico, če ne priklasi protesta zaradi tega, ker pooblastila ni bilo ali ker se je prekoračilo, tekom dveh delovnih dni od časa, ko je morala doznati, da pooblastila ni bilo ali da se je prekoračilo.

Za onega, ki je posloval brez pooblastila ali je prekoračil meje danega pooblastila, ne nastane nikakoli obveza, če se je spustila druga stranka z njim v posel, dasi je vedela o njem, da nima pooblastila ali da ga je prekoračil.

§ 5.

Pogodniki, ki niso protokolirani v trgovinskem registru, morajo podpisati sklepno pismo svojeručno. Protokolirano firmo podpisujejo osebe, ki so za to upravičene po zakonu.

Če ena stranka ne ustreže tem predpisom, ima druga stranka pravico, zavrniti sklepno pismo, kakor bi sploh ne bilo izdano.

§ 6.

Samo kupec sme odstopiti komu drugemu pravice, ki mu pripadajo po sklepnem pismu, a to samo, če je s privolitvijo prodajalčevega navedeno v sklepnem pismu, da se to sme odstopiti. Vendar pa jamči kupec prodajalcu tudi po odstopu za izpolnitev.

Kupna cena.

§ 7.

Cena pri vseh sklenjenih poslih se razumeva v zakoniti valuti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, če ni dogovorjena v tuji valuti, in «netto cassa» (brez skonta), kolikor ne odredijo posebne uzance kaj drugega.

Kupni pogoji. Pomen običajnih izrazov.

§ 8.

Če je količina blaga, ki jo je treba dobaviti, označena z dodatkom «circa» (po priliki, približno,

okrog itd.), ima prodajalec pravico, dobaviti do 5 % manj ali več pogojene količine. Sicer pa ta razlika ne sme biti večja nego 2 % pogojene množine. Kar se je dobavilo preveč ali premalo (presežek ali primanjkljaj), se poračuni na zahtevo kupčeve po tržni ceni na dan dobave.

Izgubo na pristojbinah za prevoz (po železnici ali z ladjo), provzročeno s tem, da je dobavljena količina blaga manjša od dogovorjene (mrtvi tovor), trpi prodajalec.

§ 9.

«Vagonski tovor» («vagon») brez podrobnejše označbe pomeni 10.000 kg brutto, a «cisterna» brez druge označbe 10.000 kg netto.

§ 10.

Izrazi «postavno, franco, ab, frei, loco» gotovega kraja pomenijo kraj izpolnitve kakor tudi to, da mora predati prodajalec blago na tem mestu ob svojih stroških in na svojo nevarnost.

Nasprotno pa pomeni izraz «prosto voznine» (frachtfrei) do gotovega kraja, da mora prodajalec plačati samo voznino do dotičnega kraja in trpeti stroške eventualnega zavarovanja.

V stroške, določene v tem paragrafu, ne spadajo pristojbine (dače) na kraju paritetne postaje.

§ 11.

Označba «se prevzame iz (ex) skladišča» zavezuje kupca, da trpi vse stroške tehtanja in prodaje. Označba «se prevzame iz (ex) ladje ali vlačilnice (šlepa)» zavezuje kupca, da trpi poleg vseh stroškov za tehtanje in prodajo tudi nevarnost do dotičnega kraja ter plača eventualne pristojbine za poglobljanje (bagranje), tlakarino in druge državne in krajevne pristojbine.

§ 12.

Izrazi: «postavljeno franko vagon, v brod ali na voz, franko vagon, franko brod, frei Waggon, frei Station» značijo, da mora prodajalec vrhu tega, kar mu nalaga § 10., pripraviti blago za odpremo s predajne postaje in da mora potemtakem trpeti vse stroške predaje, tehtanja in natovarjanja, zlasti stroške za izdajo tovarnega lista, pristojbine za natovarjanje (vkrcavanje) in vse ostale stroške, ki nastanejo na prodajni postaji.

Prodajalec mora pribaviti ob svojih stroških vagon, kupec pa ladjo, kolikor niso dogovorile stranke kaj drugega. Kadar se dobavljajo ladijski tovari «razsuto» (alla rinfusa), mora poravnati prodajalec stroške za lopatanje, ki je potrebno ob vkrcavanju.

§ 13.

Dalje pomenijo izrazi: «začetkom meseca» čas od 1. do vštete 6., «prva polovica meseca» čas od 1. do vštete 15., «druga polovica meseca» čas od 16. do vštete zadnjega dne meseca, «sredi meseca» (medio) čas od 13. do vštete 17. dne in «koncem meseca» zadnjih osem dni v mesecu. Vsi roki se štijejo od dne po onem, ko je nastopil dogodek, ki je odločil za začetek roka.

V brzojavnem prometu naj se ponovi vsebina telegrama s priporočenim pismom.

§ 14.

Pogodbo, v kateri je označen dobavni rok «po otvoritvi plovitve», je izpolniti v šestih tednih po dnevu, ko je razglasil borzni svet otvoritev plovitve.

Plovna doba se smatra za končano z dnem, ko se objavi, da je plovitev ukinjena, najsi je bila pozneje dotična vodna pot začasno plovna.

§ 15.

Če se pogodi blago «na potu (rollend) ali plava-joče (schwimmend)» (ki se vozi po železnici ali na brodu, ladji), mora biti to blago ob sklenitvi pogodbe že predano in natovorjeno v vagon ali vkrcano na brod zaradi prevoza v odrejeno smer; drugače sme kupec uporabiti katerokoli izmed pravic, naštetih v § 77. O svoji izbiri mora kupec obvestiti prodajalca s protestom (§ 78.) tekom dveh delovnih dni, odkar je doznal, da blago ni na potu (na vožnji ali da ne plevi).

Če se pogodi blago «na vtovarjenju» (unter Verladung) ali «vkrcavanju» (unter Verschiffung), mora biti ob sklepanju posla vtovarjanje ali vkrcavanje res v teku, in sicer ob vkrcavanju v vlačilnico najmanj 500 q (50.000 kg); drugače sme kupec uporabiti katerokoli izmed pravic, naštetih v § 77.

Če je posel sklenjen z označbo «na vkrcavanje» v gotovem roku, naj se preda blago v določenem roku brodarskemu podjetju zaradi odpreme. Datum dotičnega brodarskega dokumenta se smatra za dan predaje.

Predaja blaga «ob dohodu» pomeni, da je čas, ko pride blago na kraj izpolnitve, dogovorjen za rok dobave.

Odpoved.

§ 16.

Če se mora izvršiti pogodba v gotovem roku, se lahko odpove izpolnitev pogodbe vsak dan tekom izpolnitvenega roka, izvzemši nedelje in praznike, veliki petek in židovski dan pomirjenja.

Kadar se pravica odpovedi ni pridržala enemu ali drugemu sopogodniku z izrazom «po izbiri kupčevi» ali «po izbiri prodajalčevi itd.», pristoji ta pravica prodajalcu.

§ 17.

Če naj se blago preda in faktično prevzame v kraju, kjer bivata obe stranki, znaša rok za odpoved najmanj dva dni, sicer pa najmanj pet dni.

Odpoved se more dati za katerikoli dan izpolnitvenega roka.

§ 18.

Odpovedni rok teče od prvega dne po vročitvi odpovedi; nedelje in prazniki ne prekinjajo tega roka. Če je zadnji dan nedelja ali praznik, poteče rok prihodnji delovni dan.

§ 19.

Odpove se s priporočenim pismom, s telegramom ali po borznem tajnistvu. V odpovedi je treba natančno navesti blago po količini in kakovosti, datum sklepnega pisma (če je bilo izdano), dan, za katerega se posel odpoveduje, kupno ceno in kraj, kjer se mora blago predati. Pogojena količina ali nje del, ki se mora dobaviti v gotovem roku, se odpove naenkrat.

§ 20.

Če se odpoved ni izvršila, velja zadnji dan dobavnega roka za dan izpolnitve.

§ 21.

Če je dobava vezana na gotov dan, se mora izvršiti tekom tega roka. Če je ta dan nedelja ali praznik, naj se izvrši dobava naslednji delovni dan.

§ 22.

Prodajalec mora imeti na dan izpolnitve ob 8. uri zjutraj na kraju izpolnitve pripravljeno za predajo vso množino blaga, ki se mora dobaviti.

Te obveznosti je prodajalec oproščen, če mora dobaviti blago v skladišče kupčeve, na železniško postajo ali v ladijsko skladišče. V tem primeru se mora izvršiti predaja količine, določene v § 38., do 6. ure popoldne.

Zadnji dan dobavnega roka do 6. ure popoldne pa mora biti predana vsa množina.

Zadnji dan tega roka velja za dan izpolnitve, ko se začne blago predajati ali prevzemati.

§ 23.

Blago, kupljeno «na ogled» in ležeče v kraju, kjer stanuje kupec, mora kupec pregledati na dan

sklenjenega posla, a blago, ki je zunaj tega kraja, v osmih dneh ter se takoj izjaviti glede prevzema. Drugače se smatra, da kupčija ni bila sklenjena.

Dobava.

§ 24.

Dobava blaga se smatra za izvršeno, kolikor se niso dogovorile stranke drugače, samo z resnično predajo blaga kupcu samemu ali po njegovi odredbi. Potemtakem sama predaja brodarskih ali železniških avizov, ladijskih tovarnih listov (connossements) ali železniških tovarnih listov ne zadošča za izpolnitev dobave.

§ 25.

Blago, ki ga je kupec ali njegov pooblaščenec sam izbral in pregledal in ki je shranjeno po njegovi odredbi zaradi odpreme in predaje na njegov račun posebe, se smatra za faktično prevzeto.

§ 26.

Blago, ki naj se preda in faktično prevzame na istem kraju in ki tudi je po prodajalčevi izjavi na tem kraju, mora prodajalec kupcu na njegovo zahtevo pokazati na delovni dan pred predajo med 3. in 5. uro popoldne ter mu dovoliti, da blago natančno pregleda in da vzame zase brezplačen vzorec 1 kg, odnosno pri tekočinah ½ litra.

Če se prodajalec brani, pokazati blago v zgoraj omenjenem času, mora plačati kupcu konvencionalno globo 1 % kupne cene.

§ 27.

Blago, prodano «za takojšnjo (brzo ali promptno)» dobavo, se mora, če je kraj izpolnitve v tuzemstvu, predati (izvzemši primer § 28.) tekom osmih dni, če pa je kraj izpolnitve v inozemstvu, tekom 14 dni po sklepu posla.

§ 28.

Če je pri poslih na brzo dobavo kupec zavezan, dostaviti potrebno ambalažo (vreče, sode itd.), mora predati prodajalec, ako je kraj izpolnitve v tuzemstvu, blago najkasneje tekom osmih dni, ako pa je v inozemstvu, tekom 14 dni po prejemu ambalaže. Kupec mora odpremiti ambalažo v treh dneh po sklenjenem poslu.

§ 29.

Če se mora pri kupčijah, ki niso promptno izvršne, opraviti dobava po izbiri kupčevi in če je kupec dolžan, dati ambalažo, jo mora odposlati tekom treh dni po prejemu prodajalčevega poziva.

Prodajalec mora pozvati kupca, naj mu pošlje ambalažo, ter mu mora odposlati ta poziv tako pravočasno, da dobi ambalažo ob rednih prometnih razmerah že prvi dan izpolnitvenega roka.

§ 30.

Če prodajalec vkljub pravočasnemu pozivu ne dobi ambalaže osem dni pred potekom dobavnega roka, odnosno ob sklepih, glede katerih je kraj izpolnitve v inozemstvu, 14 dni pred potekom tega roka, ima prodajalec pravico, tekom nadaljnjih treh dni preskrbeti na posodo ambalažo na račun kupčev ter zahtevati od kupca povračilo škode, ki mu je nastala zaradi zamude in podaljšbe dobavnega roka.

Če prodajalec tekom osmih, odnosno štirinajstih dni po prejemu ambalaže ne dobavi blaga, je kupec upravičen, zahtevati od prodajalca plačilo najemnine in vrhu tega, če pride prodajalec v zamudo tudi s predajo blaga, uporabiti pravice, ki mu gredo po poglavju «Zamuda».

Zaradi zamude v odpremi ambalaže se ne sme vzkratiti izpolnitev kupčije.

§ 31.

Ambalaža se mora poslati s tuzemske carinske postaje.

§ 32.

Če se ni določil ob sklepu kupčije nikakršen dobavni rok, se smatra kupčija za promptno.

§ 33.

Cena inozemskega blaga, ki je zavezano carini, se razumeva s carino vred.

§ 34.

Kupec je upravičen zahtevati, da se mu predaj blago, če še ni ocarinjeno, po njegovi izbiri ocarinjeno ali neocarinjeno. Če zahteva predajo neocarinjene blaga, mora povrniti prodajalcu kupec carino v gotovini, odnosno jo odbiti od fakture.

§ 35.

Če naj se izpolni kak posel po dogovoru strank ali po predpisih teh uzance na določen dan, a je ta dan nedelja ali praznik, se mora dobaviti, odnosno prevzeti blago naslednji delovni dan. Pri takih poslih ni odpovedi.

Pri poslih, ki naj se izvrše v določenem roku (teden, mesec, polovica meseca itd.), a je zadnji dan tega roka nedelja ali praznik, se mora predati, odnosno prevzeti blago najkasneje zadnji delovni dan pred to nedeljo ali tem praznikom.

§ 36.

Če je določen dobavni rok na dva ali več mesecev, a mi glede razdelitve dobave določenega ničesar, ali če je dogovorjena «sukcesivna» dobava, se smatra v dvomu, da se mora dobaviti blago v približno enakih mesečnih obrokih.

Če pa je dobavni rok krajši od dveh mesecev ter je dogovorjena «sukcesivna» dobava, se smatra v dvomu, da se mora dobaviti blago vsaj v dveh približno enakih obrokih; če ni glede razdelitve dobave določenega ničesar, se sme dobaviti blago tudi naenkrat.

Če se zamudi glede dobave eden ali drugi obrok, je kupec upravičen, izvršiti izbiro (§ 78.) katerekoli izmed pravic, naštetih v § 77., in sicer ali ob poteku vsakega posameznega obroka glede količine, ki do tedaj ni dobavljena, ali pa ob poteku izpolnitvenega roka za vse zaostale obroke naenkrat.

Te pravice ne more uporabiti kupec, ki je v zamudi s plačilom že nezapadle kupnine za kak prejšnji obrok.

§ 37.

Predaja in prevzem blaga se mora začeti, če te uzance ne določajo kaj drugega, najkasneje ob 8. uri zjutraj na dan izvršitve ter se nadaljuje, razen ob nedeljah in praznikih in ob elementarnih zaprekah, do popolne izpolnitve po dobavnih pogojih.

Če moti predajo blaga deževno vreme, trpita skladiščne pristojbine, nastale zaradi tega, obe stranki v enakih delih. Za deževnega se smatra oni dan, ko je šel dež do 10. ure ali ko je šel v času od 10. do 14. ure najmanj eno uro.

Deževno vreme opravičuje zamudo samo za dobavo blaga v vlačilnici, ne pa za vagonске pošiljke.

§ 38.

Če ne znaša količina blaga, ki se mora dobaviti, nad 500 q, se mora vsa množina predati, odnosno prevzeti v enem dnevu. Če gre za večjo množino, se mora dnevno predati in prevzeti najmanj 500 q. Predaje, odnosno prevzema večje količine ne more zahtevati nobena stranka.

Če je množina večja od 500 q, je prepuščeno volji prodajalčevi, da preda blago v kraju izpolnitve v raznih prostorih vsaj po 250 q. Ostanek preda lahko tudi, če je manjši od 250 q, istotako v posebnem prostoru.

Če je blago po drugem odstavku tega paragrafa v raznih prostorih, mora prodajalec približno označiti posamezne količine, ko razkazuje blago (§ 26.).

§ 39.

Stroške, ki so spojeni s predajo in prevzemom blaga, trpi s stroški tehtanja in nakladanja vred pri zrnju, sočivju in oljnatem semenju kupec. Blago drugačne vrste sme prodajalec dostaviti ob svojih stroških samo do tehtnice v pritličju.

§ 40.

Krajevne pristojbine v kraju izpolnitve (kakor tla-karina, mitnina in podobne) obremenjajo prodajalca. Če se te pristojbine poberejo po predaji od kupca, mu mora prodajalec odobriti znesek teh pristojbin.

Te določbe ne posejajo v odredbo § 11. Užitnino mora plačati kupec.

§ 41.

Če se mora dobaviti blago po odredbi kupčevi s prometnim sredstvom, ki ga je po § 12. ali po dogovoru dolžan priskrbeti prodajalec, a se dotični prometni zavod brani, prevzeti blago zaradi prometnih zaprek ali zaradi nedostajanja prostorov ali prevoznih sredstev, odnosno če je znano, da je dotično podjetje ustavilo ali omejilo prevzemanje tovorov, se smatra, da je rok izvršitve podaljšan do trenutka, ko so te zapreke odpravljene. V takem primeru mora prodajalec brez odloga o tem obvestiti kupca brzojavno ali, če v dotičnem kraju ni brzojavne zveze, s priporočenim pismom ter obenem shraniti blago ob stroških kupčevih v javno skladišče, če pa v dotičnem kraju ni takega skladišča, v skladišče tretje osebe. Kupec mora povrniti prodajalcu stroške, provzročene

s shrambo blaga, stroške za eventualno zavarovanje blaga in zakonite obresti kupnine. Če se izjavi kupec, da je vkljub prometnim zaprekam pripravljen, prevzeti blago na kraju, kjer je shranjeno, je upravičen, odbiti od kupnine običajne stroške, ki si jih je prodajalec prihranil s tem, da ni predal ali odposlal blaga na dogovorjeni način.

To določilo ne posega v pravice, ki gredo kupcu po § 77., če ga prodajalec ni obvestil o predhodni odredbi.

O odstranitvi prometnih zaprek mora prodajalec, ko je doznal zanje, brez odloga obvestiti kupca brzo javno ali, če v dotičnem kraju ni brzjavne zveze s priporočenim pismom ter potem najkasneje tretji delovni dan predati blago prevoznemu sredstvu, od nosno ga odpremiti kupcu.

Če prodajalec to opusti, je kupec upravičen, izvršiti izbiro katerekoli izmed pravic, naštetih v § 77., ako je obvestil o svoji izbiri prodajalca tekom dveh delovnih dni za tem, ko je moral doznati, da se prodajalec ni držal določila, označenega v predhodnem odstavku.

§ 42.

Če se blago na predajnem kraju (železniška postaja, ladijsko пристanišče) ne more stehitati ali izmeriti, ampak se izvrši to v skladišču kupčevem ali na tretjem mestu, se morejo vpoštevati ugovori glede količine samo, ako je prevzemnik pozval prodajalca, naj nadzira tehtanje.

Če se mora dobaviti blago na postajo prevoznega podjetja in če pošlje prodajalec blago kupcu, se dokaže teža blaga s tehtničnim listom nakladalne postaje.

Če prodajalec ne dá uradno ugotoviti teže, ima kupec pravico, zahtevati uradno ugotovitev teže na oddajni postaji. Tedaj mora odobriti prodajalec kupcu uradno ugotovljeni primanjkljaj v teži.

Če obe stranki opustita ugotovitev teže, služi teža, zabeležena v voznem listu, za podstavo obračunu.

To velja tudi, če mora služiti za temelj obračunu to, kar bi se bilo moralo uradno ugotoviti na oddajni postaji, pa je kupec to ugotovitev opustil.

Primanjkljaj v količini blaga, ki je nastal prirodno in neizogibno med prevozom (kalo), ali primanjkljaj, ki je dopusten po pravilniku dotičnega prevoznega podjetja, obremenja stranko, ki jo zadeva nevarnost prevoza.

Primanjkljaj, provzročen z nakladanjem blaga v vagon, ki ne ustreza predpisom dotičnega prevoznega podjetja, obremenja prodajalca.

§ 43.

Če se blago izgubi ali poškoduje popolnoma ali deloma med prevozom do kraja izpolnitve brez krivde prodajalčeve, gredo kupcu pravice, našete v § 77., točkah b), d), e) in f). Te pravice mu gredo ob delni poškodbi blaga, če je razvidno iz dotičnega sklepa, da se izpolnitev more razdeliti, toda samo glede dotične količine.

Prodajalec je upravičen, toda ne dolžan, izgubljeno ali poškodovano blago tekom dobavnega roka nadomestiti z drugim, dogovoru ustrezajočim blagom.

Če pa zadene krivda prodajalca, ostanejo kupcu nedotaknjene vse pravice, našete v § 77., točkah a) do f).

Te določbe veljajo tudi, če je blago, shranjeno v skladišču, ki je označeno v dogovoru, zbog višje sile popolnoma ali deloma propadlo ali se poškodovalo ali če je proizvajanje gotovega industrijskega podjetja ustavljeno, a dotično podjetje ne more proizvajati tega blaga zaradi kakršnekoli zapreke v obratu.

§ 44.

Navedba voznoparitetne postaje služi za podstavo obračunu voznine. Če leži paritetna postaja v carinskih mejah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, se lahko preda blago na vsaki tuzemski postaji, če pa leži zunaj teh mej, na vsaki postaji dotične države.

Če niso dogovorile stranke kaj drugega, se smatra, da je nakladalna postaja kraj izpolnitve.

Dobaviti se sme blago katerekoli provenience; toda če je paritetna postaja označena obenem za kraj, iz katerega blago izvira, se lahko dobavi blago iz tega kraja na vsako postajo tega kraja.

Če nista dogovorili stranki smeri odpreme, trpi kupec stroške za prevoz od paritetne do oddajne postaje. Če je bilo blago naloženo na drugi postaji, ter je voznina od te druge postaje do oddajne postaje višja nego voznina od paritetne do oddajne postaje, obremenja razlika v voznini prodajalca; če je voznina manjša, gre dotična razlika v njegovo korist.

Če pa sta dogovorili stranki smer, obremenja voznina od paritetne do dogovorjene namembne postaje vedno kupca, in sicer tudi, če je bilo blago dejanski odpremljeno v drugo smer. Če je voznina od faktične nakladalne postaje do dogovorjene namembne postaje višja nego voznina od paritetne do dogovorjene namembne postaje, obremenja razlika v voznini prodajalca; če pa je voznina manjša, gre v njegovo korist.

Če so določile stranke paritetno postajo obenem za namembno postajo, je kupec upravičen, zahtevati odpremo blaga na katero drugo namembno postajo; vendar pa mu mora tedaj prodajalec odobriti voznino od nakladalne do dogovorjene paritetne postaje.

§ 45.

Če se mora po § 44. smatrati nakladalna postaja za kraj izpolnitve ali če je dogovorjeno «postavno nakladalna postaja», ne da bi bil naveden kraj, mora prodajalec na dan, ko se blago naklada, obvestiti kupca brzjavno ali če v dotičnem kraju ni brzjavne zveze, s priporočenim pismom, na kateri postaji je blago naložil.

§ 46.

Če je bilo blago prevzeto v javnem skladišču, naj se odobri kupcu voznina, ki je nastala zbog daljše odpreme blaga.

V primerih, določenih v § 44. in v prvem odstavku tega paragrafa, služijo za temelj medsebojnemu obračunu splošne tovarne tarife, pri čemer je treba vpoštevati tudi eventualne refakcije (reekspedicija).

Določila o kakovosti in o ugovoru zoper kakovost blaga.

§ 47.

Blago, katerega kakovost je boljša od pogojene, se ne sme zavrniti, če ustreza bistvenim pogojem pogodbe.

Če pa bi imel kupec zaradi določil v vladnih naredbah ali odredbah zbog boljšega blaga kaj škode (na carini, izvozi olajšavi itd.), je prodajalec zanj odgovoren v popolni meri.

Če pa so stranke določile, da mora biti blago iz gotovega kraja, se tudi boljše blago iz drugega kraja ne sme dobaviti.

§ 48.

Pri prodaji po vzorcu je treba izročiti na zahtevo ene ali druge stranke kupcu vzorec, zapečaten s prodajalčevim ali z uradnim pečatom.

§ 49.

Če se proda blago po splošnem vzorcu (tipni vzorec), mora blago glede splošnega svojstva (značaja) ustrezati vzorcu. Zaradi nebitvenih razlik ugovor ni dopusten. Blago, ki je povsem različno od vzorca, kupec lahko zavrne.

§ 50.

Če se je pri prodaji izrečno določilo, da se mora blago, ki ne ustreza pogodbenim določbam, prevzeti z manjšo vrednostjo, je kupec dolžan, ko je pravočasno in pravilno grajal in vzel vzorce, prevzeti blago.

§ 51.

Vkljub gorenjim določilom sme kupec blago zavrniti, če je druge vrste, drugega izvora ali drugega letnika, nego je bilo pogojeno, ali pa če ima take lastnosti, da ne zadošča kupnemu namenu, kakršen je razviden iz pogodbenih določil in iz ostalih okolištin, v katerih je bila pogodba sklenjena.

To velja tudi, če je blago nezdravo, pokvarjeno ali predano v takem stanju, da je taka dobava zoper trgovsko čast in dostojnost.

§ 52.

Nezdravo blago mora kupec prevzeti samo, če ga je prodajalec — tudi pri nakupu po vzorcu ali po ogledu — izrečno opozoril, da je blago nezdravo, ali če se je označila kakovost blaga s «tale-quala».

§ 53.

Če izjavi kupec, da je blago pregledal in ga spoznal za dobro, ali če izjavi, da blago kvalitativno sprejme, ali če je bilo blago prodano izrečno brez jamstva za kakovost, jamči prodajalec za njegovo kakovost le toliko, da mora dobaviti zdravo blago. Vsekakor pa ga mora do dejanske predaje spraviti s skrbnostjo rednega trgovca.

§ 54.

Če se graja kakovost blaga, je kupec, ko je vzel vzorce, zavezan, ukreniti s skrbnostjo rednega trgovca

vse, kar je na kraju, kamor je prispelo blago, potrebno in mogoče, da se blago ohrani.

Če preti blagu kvarjenje in je odlaganje združeno z nevarnostjo, sme kupec blago prodati po osebi, ki je za to poklicana.

V enem in drugem primeru mora o tem brez odloga obvestiti prodajalca.

§ 55.

Prodajalec jamči za kakovost blaga, ki ga je po odredbi kupčevi poslal v kraj, različen od onega, ki ga je smatrati za kraj izpolnitve.

Jamstva za kakovost blaga do namembnega kraja je prodajalec oproščen, če se ni kupec odzval njegovemu pozivu, naj prevzame blago na kraju izpolnitve.

§ 56.

Pri prevari se prodajalec ne more sklicevati na določila §§ 53. in 55.

§ 57.

Imena pregledanega blaga ali taka manipulacija z blagom, ki utegne kupca zavesti v zmoto glede kakovosti blaga, upravičuje kupca, da zavrne blago in da uporabi katerokoli izmed pravic, naštetih v § 77. Tedaj izgubi prodajalec pravico naknadne dobave.

§ 58.

Če je kupec blago odpeljal iz kraja predaje (železnica, ladja, skladišče), ne more več grajati kakovosti.

Če odredi kupec, da se mora postaviti blago z glavnega tira na stranski tir, ki drži v kupčevo industrijsko podjetje, ali da se mora reeksperirati na drugo postajo, lahko graja kakovost blaga tudi po prevozu na stranski tir pod pogojem, da se vzame pred razkladanjem blaga vzorec.

Kupec ne izgubi nikake pravice grajanja, če naloži blago, došlo razsuto (alla rinfusa), v vreče ali če ga razloži in ga shrani v javno skladišče.

§ 59.

Kolikor ni za posamezne predmete posebnih ukazov, veljajo o grajanju kakovosti blaga nastopne določbe:

- Kadar sta kupec in prodajalec pri predaji blaga navzoča osebno ali pa zastopana po svojih pooblaščenih, se mora grajati takoj na licu mesta.
- Kupec mora blago, došlo iz drugega kraja v kraj njegovega poslovanja, pregledati najkasneje prvi delovni dan po prejemu železniškega ali brodarškega aviza in takoj obvestiti prodajalca, da je grajal kakovost blaga, brzjavno ali, če v dotičnem kraju ni brzjavne zveze, s priporočenim pismom.

Če ni bilo blago poslano v kraj, kjer ima kupec svojo poslovalnico, ampak v drug kraj, ga kupec lahko pregleda in javi grajo tudi na delovni dan po prejemu železniškega ali brodarškega aviza.

Če se kupec ne drži gorenjih predpisov, se smatra blago za negrajano in prevzeto.

§ 60.

V primeru točke a) predhodnega paragrafa morata stranki takoj vzeti in zapečatiti skupni vzorec, v primeru točke b) pa mora kupec (če se prodajalec takoj po prejemu graje ne izjavi, da pride na skupno jemanje vzorcev), takoj odvzeti vzorec tako, kakor je določeno v § 61.

§ 61.

Če se ena stranka brani vzeti skupno vzorce, je druga stranka zavezana, poskrbeti ob stroških nasprotni stranke, da se vzame vzorec, in sicer v Ljubljani po borznem tajništvu, v drugih krajih pa po javno poklicani osebi, in sicer tako, da ni nobenega dvoma o identiteti grajanega blaga, verodostojnosti in pravilnosti jemanja vzorcev.

Za jemanje vzorcev velja načelo, da se morajo od vsakega vagona, odnosno od vsakega dela blaga vzeti po tri poizkušnje različnih vreč, odnosno pri razsutem blagu na različnih mestih tovara.

§ 62.

Za presojo kakovosti blaga je poklicana komisija borznih izvedencev.

Komisijaska ocena blaga se mora zahtevati pri borznem tajništvu najkasneje tekom 14 dni po vzetju vzorcev; sicer se smatra, da je blago prevzeto brez ugovora.

§ 63.

Če se prizna graja glede kakovosti, izrečena zoper vso pošiljatev ali zoper en del, za upravičeno,

pristoji prodajalcu — izvzemši primer § 56. — pravica, da izvrši tekom šestih dni po razglasitvi mnenja komisije borznih izvedencev, ako še ni potekel dobavni rok, novo dobavo blaga v kraju, kjer se je grajalo prvotno dobavljeno blago; to svojo namero pa mora naznaniti kupcu najkasneje prvi delovni dan po razglasitvi mnenja komisije borznih izvedencev.

Če prodajalec izjavi, da bo izvršil novo dobavo blaga, a tega ne stori, mora vložiti kupec protest (§ 78.) tekom dveh delovnih dni po poteku roka, v katerem bi bil moral prodajalec izvršiti naknadno dobavo.

Pri naknadni dobavi mora prodajalec na zahtevo dobaviti vreče, tudi če je bila to pri prvi pošiljki dolžnost kupčeva.

§ 64.

Če se je kupec, ki je ugovarjal kakovosti blaga, držal določila § 59., ne sme prodajalec, preden so vzeti vzorci in preden je razglašeno mnenje komisije borznih izvedencev, zamenjati zoper kupčevo voljo grajanega blaga za drugo blago, tudi ne, če prizna, da je ugovor glede kakovosti blaga upravičen.

§ 65.

Kupec je upravičen, prevzeti blago s popustom, primernim manjši vrednosti, ki jo ugotovi komisija borznih izvedencev, če izjavi pred razglasitvijo njegovega mnenja, da hoče uporabiti to pravico.

§ 66.

Prodajalec mora povrniti kupcu stroške, nastale z dobavo neustreznega blaga. Prav tako mora tudi kupec povrniti prodajalcu stroške, nastale zbog neopravičene graje kakovosti blaga.

§ 67.

Če blago, ki se dobavi, ne ustreza borznim uzancam glede pridodatka ali rešetanja ne kumulativno in ne v podrobnem, se prevzem ne sme odkloniti, ako manjša vrednost, ugotovljena po borznih izvedencih, ne preseže 1 %.

Plačilo.

§ 68.

Prodajalec je upravičen, zahtevati tudi delno plačilo za delne dobave blaga.

Plačilo, ki odgovarja protivrednosti izvršene dobave, naj se izvrši prvi delovni dan po prejemu tovrstnih ali predajnih dokumentov; drugače sme zahtevati prodajalec povrnitev dokazane škode, ki mu je nastala iz zamude.

V tem primeru sme prodajalec takoj po nastopu zamude in v breme kupca, ki je z izplačilom v zamudi, zadržati odpremo ostalega blaga ter prepričati prodajo že odposlanega blaga, tudi če bi se bilo moralo blago dobaviti promptno.

Če se plačilo vendarle ne izvrši v roku petih dni po ugotovitvi zamude, je prodajalec glede onega dela blaga, ki ga mora še dobaviti, ki pa se nanaša na isti sklep, upravičen, uporabiti določila § 84. teh uzanc.

Prodajalec mora v tem primeru v treh dneh po poteku podeljenega petdnevnega naknadnega roka obvestiti kupca; sicer ostane posel nadalje v veljavi in prodajalec ima le pravico do odškodnine po teh določilih.

§ 69.

Če o načinu plačevanja ni dogovora, je smatrati, da se mora izvršiti plačilo v gotovini.

Plačilo po denarnih zavodih je veljavno samo, če je prodajalec v to privolil.

§ 70.

Plačilni pogoji, navedeni v fakturi ali na dobavnem listu, vežejo kupca samo, če jim ni ugovarjal in če se o poravnavi kupnine sploh ni nič dogovorilo ali če plačilni pogoji ne nasprotujejo dogovoru.

§ 71.

Kadar se blago ne plača v gotovini, se morajo dogovorjena plačilna sredstva (akcepti, rimese, nakaznice, boni itd.) izročiti ali poslati prodajalcu najkasneje tekom petih dni po predaji blaga in prejemu fakture.

Drugače sme prodajalec, če po predhodni izrečni pismeni opozoritvi ne prejme z obratno pošto dotičnih plačilnih sredstev, zahtevati plačilo v gotovini; samo odobriti mora kupcu obresti po bančni meri Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev do dne dospelosti dotičnih neprejetih vrednotnic.

§ 72.

Če se mora plačati blago proti predajnicam (recepisom), veljajo samo predajnice javnih in takih podjetij, ki so notorno vredna zaupanja.

§ 73.

Kupec mora opraviti plačilo ob svojih stroških in ob svoji odgovornosti v času, določenem v § 68., in sicer v kraju, kjer je imel prodajalec takrat, ko se je sklepal posel, svojo poslovalnico, če pa je ni imel, v kraju, kjer je imel svoje bivališče; ali pa opravi plačilo s tem, da preda denar pošti svoje trgovske poslovalnice, odnosno če je nima, pošti svojega bivališča.

Če je določeno glede kupnine plačilo «takoj», se mora izvršiti najkasneje prihodnji delovni dan.

Če se izvrši plačilo po pošti, mora čakati prodajalec samo toliko časa, kolikor ga je treba, da mu denar prispe.

Za plačilo, izvršeno pred dospelostjo, kupec ne more zahtevati obresti ali skonta.

§ 74.

Kupec nima pravice, da bi se zaradi ugovora zoper posamezne postavke fakture branil poravnati ostale zneske, glede katerih ni ugovora. Nasprotno pa ne sme prodajalec odkloniti delnega plačila.

§ 75.

Kupec mora založiti stroške v gotovini (voznina, carina in podobno), ki obremenjajo blago, poslano na njegov naslov ali po njegovi odredbi. Če se je prodalo blago na upanje, a prodajalec ne povrne teh stroškov v gotovini, sme zaračunati kupec dotične obresti po obrestni meri Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v njegovo breme.

To določilo se ne tiče poslov, ki naj se izpolnijo v kraju, kjer prebivata obe stranki.

§ 76.

Če se je dogovorila kupna cena v tuji valuti brez izrečnega dostavka «efektivno» ali brez slične označbe, ima kupec pravico, ako opravi plačilo na dan dospelosti, plačati v zakoniti valuti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, namesto v dotični tuji valuti.

Tedaj služi za temelj obračunu povprečni kurz blaga in gotovine, na dan dospelosti oficialno notiranih na beograjski borzi.

Zamuda.

§ 77.

Če nastopi zamuda v predaji ali v prevzemu blaga, sme pogodbi zvesta stranka po svoji izbiri:

- zahtevati izpolnitev pogodbe in povrnitev škode, nastale iz zamude;
- odstopiti od pogodbe, kakor bi sploh ne bila sklenjena, in zahtevati povrnitev vsake škode, ki jo je imela z izpolnitvijo pogodbe od svoje strani;
- nakupiti ali prodati na račun zamudnega pogodnika pogojeno blago ter zahtevati od njega razliko med dogovorjeno višjo ceno, po kateri se je blago resnično nabavilo, odnosno med dogovorjeno in nižjo ceno, po kateri je bilo v resnici prodano, in povrnitev nastalih stroškov, potrebnih za dobavo nakupa, odnosno za prodajo;
- zahtevati povrnitev razlike med pogojeno in povprečno tržno, odnosno borzno ceno, obstoječo v kraju in ob času izpolnitve;
- zahtevati povrnitev provzročene škode in odpadlega dobička, ki ga pogodbi zvesta stranka more dokazati;
- zahtevati povrnitev običajnega, poštenega trgovskega dobička, na katerega je mogla računati ob sklepanju posla. O upravičenosti in višini tega zahtevka odloča razsodišče po prosti presoji.

Pravice, našteje od a) do f), more pogodbi zvesta stranka uporabiti samo, če je priglasila protest v roku dveh delovnih dni po nastopu zamude, če pa pogodbi zvesta stranka ni mogla vedeti, da je nastopila zamuda, v roku dveh delovnih dni za tem, ko je morala zvedeti za zamudo.

§ 78.

Protest se priglasi pri borznem tajništvu ali pa s priporočenim pismom, ki ga je nasloviti neposredno na stranko v zamudi.

Pravne posledice protesta nastopijo po priglasitvi protesta pri borznem tajništvu ali po predaji dotičnega priporočenega pisma na pošto, ne glede na to, kdaj je bil protest dostavljen malomarni stranki.

Pogodbi zvesta stranka izgubi vsako pravico, če ne priglasi protesta in če z njim vred ne izvrši izbire katerekoli izmed pravic, naštetih v §§ 77., 83., 84. in 85.

Te dolžnosti so oproščeni:

- stranka, ki zahteva izpolnitev v primeru § 79., drugega odstavka, in § 83., zadnjega odstavka;
- kupec v primeru § 45., če je prejel od prodajalca obvestilo, da je blago pravočasno naloženo;
- stranka, ki jo je nasprotna stranka vedoma ali po grobi nemarnosti spravila v znato, češ, da je pravočasno izpolnila svojo pogodbeno dolžnost.

§ 79.

Pogodbi zvesta stranka je upravičena, kolikor je zahtevala na predpisani način izpolnitev pogodbe po § 77., točki a), določiti obenem primeren rok za izpolnitev, ki se računa od dne, ko je nastopila zamuda, in ki redoma ne sme biti daljši od 14 dni.

Če malomarna stranka po poteku tega roka ali pa, če rok ni bil podeljen, odnosno če ni določeno trajanje takega roka, ne izpolni pogodbe v 14 dneh od dne, ko je nastopila zamuda, mora stranka, ki ni v zamudi — kolikor ne zahteva še nadalje izpolnitve pogodbe — uporabiti po svoji izbiri katerokoli izmed pravic, navedenih pod točkami b), c), d), e) in f) § 77. Vendar pa mora tedaj prvi delovni dan po nastopu ponovne zamude obvestiti s protestom malomarnega pogodnika o svoji izbiri; drugače sme zahtevati le izpolnitev pogodbe v obsegu točke a) § 77., in sicer sodno (pred razsodiščem) v roku, določenem v § 82.

Če uporabi pogodbi zvesta stranka pravico po § 77., točki d), so merodajne za ugotovitev razlike v ceni tržne, odnosno borzne cene na dan izpolnitve.

§ 80.

Če se mora izpolniti pogodba v raznih rokih ali v več delih, ne nastopijo posledice zamude glede že izpolnjenih ali še nezapadlih obveznosti.

§ 81.

Če ni tekom dveh delovnih dni po nastopu zamude (§ 77.) nobena stranka priglasila protesta, se smatra, da je pogodba molče podaljšana za osem dni, štetih od poslednjega dne izpolnitvenega roka, in pogodba se mora izpolniti najkasneje osmi dan.

Če v teh osmih dneh pogodba ni izpolnjena, sme pogodbi zvesta stranka po poteku tega roka uporabiti pravice § 77., b) do f).

§ 82.

Zahteva po določilih § 77., točki a), in § 83., zadnjem odstavku, ugasne, če je ni upravičeni pogodnik uveljavil sodno (pred razsodiščem) v 30 dneh, po poteku dogovorjenega, ali molče podaljšane, a v primeru § 79. ponovno določenega roka.

Zahteve po določilih § 77., točkah c), d), e) in f), § 83., točkah b), c), d) in e), in § 84., 85., točkah b) in c), ugasnejo, če jih pogodbi zvesta stranka ne uveljavi sodno (pred razsodiščem) tekom 90 dni po poteku roka, dogovorjenega za izpolnitev, a v primeru §§ 83., 84. in 85. od dne, ko je bil priglasen protest.

Rok 30, odnosno 90 dni se računa v primerih §§ 4., 15., 41. in 77., točkah b) in c), od dne, ko je morala pogodbi zvesta stranka doznati za dotično opustitev ali kršitev pogodbe, a v primeru § 63. od dne, ko se je razglasilo mnenje komisije borznih izvedencev.

§ 83.

Če izjavi ena stranka, preden poteče rok za izpolnitev, da neče izpolniti pogodbe, je pogodbi zvesta stranka upravičena:

- odstopiti od pogodbe, kakor bi sploh ne bila sklenjena, in zahtevati povrnitev škode, ki jo je imela z izpolnitvijo pogodbe od svoje strani;
- nakupiti, odnosno prodati na račun zamudnega pogodnika pogojeno blago in zahtevati od njega razliko med dogovorjeno in višjo ceno, po kateri se je blago resnično nabavilo, odnosno med dogovorjeno in nižjo ceno, po kateri je bilo v resnici prodano, in povrnitev nastalih stroškov, potrebnih za dobavo nakupa, odnosno za prodajo;
- zahtevati povrnitev razlike med pogojeno in povprečno, odnosno borzno ceno, obstoječo na kraju izpolnitve in na dan priglasenega protesta;
- zahtevati povrnitev provzročene škode in odpadlega dobička, ki ga pogodbi zvesta stranka more dokazati;
- zahtevati povrnitev običajnega, poštenega trgovskega dobička, na katerega je mogla računati ob sklepanju pogodbe. O upravičenosti in višini tega zahtevka odloča razsodišče.

Pogodbi zvesta stranka mora v teh primerih malomarno stranko tekom dveh delovnih dni za tem, ko je zvedela, da se ta brani izpolniti pogodbo, obvestiti s protestom o svoji izbiri; sicer bi mogla po poteku tega roka zahtevati izpolnitev le sodno (pred razsodiščem). V tem primeru pogodbi zvesta stranka ni upravičena, podeliti malomarni stranki naknadnega roka za izpolnitev, niti ni prodajalec upravičen, odpremiti blaga, dokler se zahtevek za izpolnitev sodno ne prizna.

§ 84.

Če se mora plačati kupnina v celoti ali deloma pred prodajo blaga in je kupec s plačilom v zamudi, je prodajalec upravičen:

- odstopiti od pogodbe, kakor bi sploh ne bila sklenjena, in zahtevati povrnitev škode, ki jo je imel z izpolnitvijo pogodbe od svoje strani;
- prodati na račun zamudnega pogodnika pogojeno blago in zahtevati od njega razliko med dogovorjeno in nižjo ceno, po kateri je bilo blago v resnici prodano, in povrnitev stroškov, ki so bili potrebni za to prodajo;
- zahtevati povrnitev razlike med pogojeno in povprečno tržno, odnosno borzno ceno, obstoječo v kraju izpolnitve na dan priglasitve protesta. O upravičenosti in višini tega zahtevka odloča razsodišče po prosti presoji.

Prodajalec mora tekom dveh delovnih dni po nastopu zamude obvestiti kupca s protestom o svoji izbiri; sicer ostane pogodba v veljavi in prodajalec sme zahtevati sodno (pred razsodiščem) pred prodajo, odnosno pred rokom, določenim za prevzem blaga, le plačilo kupnine.

§ 85.

Če se je dogovorilo pri poslih, glede katerih naj se izvrši dobava tako, kakor je določeno v § 36., plačilo na upanje, a je kupec v zamudi s plačilom dospele kupnine za izvršeno prejšnjo dobavo iz istega posla, kolikor dolg iz prejšnje dobave ni sporen, je prodajalec upravičen, navezati izpolnitev bodoče dobave na pogoj, da kupec poravnava dolg iz že izvršene dobave.

Prodajalec, ki želi uporabiti to pravico, mora brzojavno ali, če v dotičnem kraju ni brzojavne zveze, s priporočenim pismom pozvati kupca, naj plača zapadlo kupnino, ter mu za to podeliti rok treh dni.

Če kupec v tem roku ne plača, je prodajalec upravičen:

- odstopiti od pogodbe, kakor bi sploh ne bila sklenjena, in zahtevati povrnitev škode, ki jo je imel z izpolnitvijo pogodbe od svoje strani;
- prodati na račun zamudnega pogodnika pogojeno blago in zahtevati od njega razliko med dogovorjeno in nižjo ceno, po kateri je bilo blago v resnici prodano, in povrnitev stroškov, ki so bili potrebni za to prodajo;
- zahtevati povrnitev razlike med pogojeno in povprečno tržno, odnosno borzno ceno, obstoječo v kraju izpolnitve na dan priglasitve protesta.

Prodajalec mora tekom dveh delovnih dni po poteku navedenega roka obvestiti s protestom kupca o izbiri pravice, ki jo namerja uporabiti; sicer bi ostala pogodba v veljavi.

To pravico sme uporabiti prodajalec tudi pri takih poslih, pri katerih je, ne glede na to, ali naj se izvrši dobava v obrokih ali naenkrat, dogovorjeno plačilo kupnine proti predložitvi duplikata, in kupec po poteku podeljenega tridnevnega roka ne poravnava kupne cene za blago, ki mu je že odpremljeno, a ga kupec še faktično ni prevzel.

§ 86.

Pokritni nakup in prisilna prodaja se more izvršiti samo na borzi, in sicer s skrbnostjo rednega trgovca in vselej glede na tržne cene.

Pokritni nakup in prisilna prodaja se mora zahtevati na borzi prvi delovni dan po priglasitvi protesta, a v primerih § 78., točkah b) in c), če je stranka oproščena priglasitve protesta, tekom dveh delovnih dni za tem, ko je morala zvedeti za dotično opustitev ali kršitev pogodbe.

Če se tem predpisom ni ustreglo, se sicer smatra, da prisilna prodaja, odnosno pokritni nakup ni izveden na račun malomarne stranke, vendar pa se sme zahtevati od nje razlika med dogovorjeno ceno in ceno, obstoječo na dan izpolnitve, odnosno na zadnji dan izpolnitvenega roka, označenega v § 79., v primerih §§ 83., 84. in 85., pa razliko med dogovorjeno ceno in ceno, obstoječo na dan priglasitve protesta.

O opravljenem pokritnem nakupu in izvedeni prisilni prodaji naj se brez odloga obvesti malomarni pogodnik. Stranka, ki to opusti, odgovarja za škodo.

§ 87.

Kdor je izvršil svojo pravico izbire po §§ 77., 83., 84. in 85., ne more več odstopiti od svoje izbire, razen pri ponovni izbiri po § 79., drugem odstavku.

§ 88.

Zadavek (kapara) ali že plačani akonto se mora vselej takoj vrniti, če se pogodba ne izpolni.

Plačilna nezmožnost.

§ 89.

Plačilna nezmožnost dotične stranke nastopi:

- če prijavi sama pristojnemu oblastvu, da je insolventna;
- če ustavi plačila ali če zahteva od upnikov odložitvev plačil ali če se pogaja z njimi zaradi popusta;
- če je ostala sodna izvršitev, uvedena zoper njo, brezuspešna;
- če jo proglasi (ako je borzni član) borzni svet za nesposobno za plačevanje.

Če postane en pogodnik pred začetkom izvršilnega roka, nesposoben za plačevanje, mora drugi pogodnik najkasneje prihodnji dan za tem, ko je doznal za plačilno nezmožnost, ali, če to ni mogoče, v roku, ki ga odredi na njegovo prošnjo borzni svet, realizirati posel na dan dospelosti s pokritnim nakupom ali s prisilno prodajo, razliko, ki se izkaže njemu v breme ali v korist, pa poračunati z insolventno stranko.

Pravice, naštetih v § 77., ne more uporabiti nobena stranka po nastopu plačilne nezmožnosti tudi samo ene stranke.

V Beogradu, dne 5. maja 1924.

Minister za trgovino in industrijo:

dr. H. Krizman s. r.

82.

Na podstavi člena 1. zakona o javnih borzah odobrujem in potrjujem nastopne

Obče uzance

Ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z vrednotami.

§ 1.

Vsi posli, ki so zaključeni na ljubljanski borzi za blago in vrednote, se smatrajo za sklenjene na podstavi teh uzanc.

Mesto za izvršitev vseh poslov, sklenjenih po teh uzancah, je Ljubljana, temelj obračunu pa je vedno zakonita valuta kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

§ 2.

Posli, ki so sklenjeni v efekti, se morajo izvršiti najkasneje v 72 urah po onem dnevu, ko je bil posel sklenjen.

Če pa se izvrše v sporazumu obeh strank šele po tem roku, mora povrniti kupec prodajalcu obresti po obrestni meri Narodne banke.

Izvršitev posla obseza dobavo borznih vrednot in sprejem protivrednosti v denarju.

Če je dan izvršitve nedelja ali praznik ali pa dan, ko denarni zavod, ki naj izvrši nalog, ne posluje, velja prihodnji borzni dan za dan izvršitve.

§ 3.

Tečaji delnic, začasnih potrdil (medjutomnic) se razumevajo prehodno tel quel; kupon za dotično poslovno leto ali periodo mora biti do oglašene roka za izplačilo dividende priložen delnicam. Neizplačani kuponi se morajo prav tako oddati skupaj, kolikor ne odredi borzni svet drugače.

Kupona, izplačanega na dan prodaje, ni treba dobaviti. Kuponi, ki dospevajo zadnji dan meseca, se računijo, kakor da so dospeli prvi dan prihodnjega meseca.

Tečaju notiranih založnic, zadolžnic, obveznic in državnih papirjev se morajo vselej še priračunati tekoče obresti.

§ 4.

Pri poslih z vrednotami, ki se izžrebajo, se morajo dobaviti vrednote, ki bi se morale po dobavnih uzancah dobaviti na dan žrebanja, na dan pred žrebanjem.

§ 5.

Dobava borznih vrednot se mora izvršiti med 9. in pol 12. uro dopoldne tako, da pošlje prodajalec

vrednote kupcu ali na dani naslov v poslovalnico ali v stanovanje ter tam sprejme protivrednost.

Če pa prodajalec ob prvi prezentaciji ne dobi protivrednosti efektov, jih mora kupec v zgoraj navedenem roku dvigniti pri prodajalcu.

§ 6.

Dobavitelj je zavezan, prevzemniku z računom predložiti tudi številke dobavljenih vrednot. Račun služi obenem za denarno potrdilo.

§ 7.

Nihče ni zavezan, dobavljati ali prevzemati vrednot v gostilnah, kavarnah in sličnih javnih lokalih.

V borzni dvorani se vrednote ne smejo dobavljati ali prevzemati.

§ 8.

Če nastopi, dokler traja posel, z vplačilom ali povračilom, vnovčitevijo ali nevnovčitevijo kupona razlika v tečaju dotične vrednote, se ustanovljeni tečaj za ta znesek zviša ali zniža.

§ 9.

Če se dobavljajo izžrebane, potvorjene, amortizirane ali take vrednote, ki so v amortizacijskem postopanju, je vsak kontrahent upravičen, zahtevati v dveh letih zamenjavo za vrednote, ki so sposobne za promet.

Če pa je prevzemnik vrednot te v dobri veri prodal že pred prejemom reklamacije, in to dokaže, se mora gorenja obveza izpolniti po možnosti in proti odobritvi vseh stroškov. Izgubo na obrestih od dne predaje do dne izmenjave trpi za čas šestih mesecev od dne prodaje prodajalec, preko tega roka pa kupec sam.

§ 10.

Če nastopi med časom, ko teče posel, končni rok za izvršitev opcijske pravice pri novih emisijah, mora zahtevati kupec vrednot pravočasno, t. j. najpozneje do pol 1. ure popoldne predzadnjega dne, ko se še lahko izvrši opcijska pravica novoemitiranih papirjev, od prodajalca ustno na mestu borze ali s priporočenim pismom, oddanim istega dne na pošto, naj izvrši to pravico. Če kupec tega ne stori, se morajo opcijske pravice prodati, izkupiček pa pripade poslastniku starih delnic.

Če zahteva kupec, da se mora opcijska pravica izvršiti, prodajalec lahko zahteva, da mora kupec takej prevzeti novoizdane vrednosti proti povračilu izplačane gotovine, ali pa lahko proda izvirne vrednostne papirje skupaj z optiranimi na dan dospelosti.

V tem primeru mora dobiti za optirane vrednote razen izplačane gotovine samo povračilo dogovorjenih obresti.

§ 11.

Če zavezanec na dan dospelosti ne izpolni posla, ima drugi kontrahent pravico:

- zahtevati izpolnitev dogovora;
- odstopiti od dogovora, kakor bi sploh ne bil sklenjen;
- zahtevati namesto izpolnitve razliko na tečaju med ceno, ki je obstajala na dan izvršitve, in dogovorjeno ceno;
- na dan, ko bi se bil moral posel izvršiti, pa ni bil izvršen, dotične vrednote eksekutivno kupiti ali prodati na račun komitenta, ki ni izpolnil dogovora, ter zahtevati od njega povračilo eventualno izgubljenega dobička kakor tudi škode, ki jo more dokazati, in stroškov, ki jih je imel z nakupom ali prodajo vrednot.

Če se izkaže presežek (prebitek) v korist zavezančeve, pristoji ta presežek njemu.

§ 12.

Kontrahent, ki želi postopati po točki a) ali b) prejšnjega paragrafa, mora zavezanega kontrahenta na dan izvršitve obvestiti na borzi najkasneje pet minut pred zaključkom ter priglasiti pismeno do 5. ure popoldne pri borznem tajništvu protest, da odstopa od dogovora ali da zahteva njega izpolnitev.

Tisti kontrahent, ki ne izjavi ob priglasitvi protesta, da odstopa od dogovora, se smatra, da je posel molče podaljšan (prolongiral). V tem primeru lahko zahteva vsak kontrahent izvršitev dogovora v nadaljnjih dveh dneh proti enodnevni odpovedi.

§ 13.

Tisti kontrahent, ki zahteva odškodnino po točki c) § 11., mora to izreči s priglasitvijo protesta pri borznem tajništvu najpozneje do 5. ure popoldne.

§ 14.

Eksekutivni nakup ali eksekutivna prodaja se mora opraviti na dan izvršitve s priglasitvijo pismenega protesta, in sicer najpozneje do 5. ure popoldne.

Če se dotične vrednote tega dne niso mogle kupiti ali prodati, se lahko opravijo ali nadaljujejo taki nakupi ali take prodaje tudi naslednji dan.

Stranke vrše eksekutivno prodajo ali eksekutivni nakup po pooblaščenih borznih senzalih, ki morajo v dotični zaključnici posebe zabeležiti, da sta nakup ali prodaja eksekutivna.

§ 15.

Da je borzni član nesposoben za plačilo, mora borzni svet objaviti:

- če to stranka sama izjavi;
- če se iz kakršnihkoli drugih okoliščin izkaže plačilna nezmožnost.

§ 16.

Vsak sklep sestoji: pri delnicah in začasnih potrdilih (medjutomnicah) iz 25 kosov, samo pri kosih z nominalno vrednostjo od Din 500— ali več iz 5 kosov.

pri založnicah, zadolžnicah, obveznicah in državnih papirjih nominalnih Din 2500—.

Vrednote se morajo glasiti na prinosnika ali pa morajo biti blanco žirirane, če naj se dado v promet.

§ 17.

Ne morejo se dobavljati: kosi s krivimi cesijami; kosi s krivimi kuponi; kosi, označeni z zaporo deponiranja in brez razrešilne klavzule;

kosi, glede katerih je uvedeno ali že dovršeno amortizacijsko postopanje; kosi, ki so zelo poškodovani.

Dobava popolnoma čistih kosov mora biti izrečno pogojena.

Kosi ali kuponi, ki so poškodovani, se morejo nabavljati samo, če je mogoče videti na njih označbo vrednosti, tekočo številko, podpise, plačilne roke in žig.

Ugovori se morajo prijaviti dva dni po prevzemu, ker se vpoštevajo naknadno samo, če se dokaže, da je imel dotični efekt že ob prevzemu eno izmed gorjenjih napak.

Če se kupon efekta ne vnovči, mora biti tako dolgo priložen efektu, dokler ne izda o tem objave borzni svet.

Kadar so izdani definitivni efekti, se ne morejo več dobaviti začasna potrdila (medjutomnice) ali blagajnična potrdila o vplačilih.

Efekti, ki se glase na večje zneske, nego je to nominirano pri borznih zaključkih, se morejo dobaviti samo s prevzemnikovo dovolitvijo.

§ 18.

Kuponi vrednostnih papirjev, ki so predmet nakupa ali prodaje, se morajo dobaviti efektivno, kolikor stranke medsebojno ne dogovore (določijo) kaj drugega.

Pristojbina za posredovanje ob sklepanju poslov v prometu z vrednotami se določa:

pri efekti s tečajno vrednostjo nad Din 125— z 2 ‰ tečajne vrednosti; od tega zneska pripada borzi ena četrtina kot borzni davek;

pri efekti izpod Din 125— tečajne vrednosti s 25 p od kosa; ena četrtina pripada borzi kot borzni davek;

pri opcijah, katerih tečajna vrednost je manjša od Din 125—, z 12-50 p po kosu; od tega pripada borzi kot borzni davek 3-125 p.

Pri delnicah, začasnih potrdilih (medjutomnicah) in opcijah se računijo te pristojbine od tečajne vrednosti, pri državnih papirjih, javnih posojilih, založnicah, zadolžnicah, prometnih in ostalih obveznicah pa od nominalne vrednosti.

V Beogradu, dne 5. maja 1924.

Minister za trgovino in industrijo:
dr. H. Krizman s. r.

Uredbe velikega župana ljubljanske oblasti.

83.

Naredba velikega župana ljubljanske oblasti

glede amortizacijskega posojila mestne občine ljubljanske za razširitev električne kalorične centrale.

Na podstavi § 81. občinskega reda za mesto Ljubljano dovoljujem sporazumno z delegacijo ministrstva financ in v okviru sklepa občinskega sveta z dne 27. maja 1924., da najame mestna občina ljubljanska za razširitev električne kalorične centrale amortizacijsko 8%no posojilo v znesku 10.000.000 Din (deset milijonov dinarjev) proti temu, da bo izplačevala redno polletna odplačila po 725.000 Din izključno iz dohodkov elektrarne, s čimer se poplača dolg v 20 semestrih.

V Ljubljani, dne 7. marca 1925.; U. br. 3112/1.

Veliki župan ljubljanske oblasti:
dr. Baltič s. r.

Uredbe velikega župana mariborske oblasti.

84.

Naredba velikega župana mariborske oblasti

o pobiranju posebnih občinskih davščin v mestni občini ptujski leta 1925.

Na podstavi § 2. zakona z dne 18. maja 1894., dež. zak. št. 41, dovoljujem sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da se smejo pobirati v mestni občini ptujski od dne 1. marca do konca leta 1925. po vsem občinskem ozemlju za kritje občinskih in drugih potrebščin nastopne občinske davščine:

I. Doklada na vimo in vinski mošt.

357%na (tridesetoseminpetdesetodstotna) občinska doklada na državno trošarino od vina in vinskega mošta s pridržkom, da velja dokladni odstotek v tej višini samo, dokler se morebiti ne izpremeni izmera državne trošarine.

II. Kanalska pristojbina.

4%na (štiri odstotna) kanalska pristojbina, in sicer od najemniškega donosa ali najemne vrednosti stanovanj hišnih lastnikov in drugih uživalno prostih stanovanj.

III. Davščina na prenočišča.

30%na (tridesetodstotna) davščina na prenočišča od čiste oddajne cene prostorov, oddanih vsak dan ob pogojih, ki so določeni v naredbi celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 30. maja 1921., Uradni list z dne 18. junija 1921., št. 174/66, in v naredbi pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 13. julija 1922., Uradni list z dne 21. julija 1922., št. 238/77.

Veljavnost teh naredb se s tem podaljšuje do dne 31. decembra 1925.

IV. Davščina na vozila.

Veljavnost naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 30. maja 1921., Uradni list z dne 18. junija 1921., št. 173/66, po izpremembi z naredbo velikega župana mariborske oblasti z dne 20. januarja 1924., Uradni list z dne 30. januarja 1924., št. 42/7, se podaljšuje do dne 31. decembra 1925. z izpremembo, da se sme pobirati na enovprežne kočije davščina v znesku po 250 Din na leto.

V. Cestna naklada.

Veljavnost naredbe velikega župana mariborske oblasti z dne 10. julija 1924., Uradni list z dne 18. julija 1924., št. 204/65, se podaljšuje do dne 31. decembra 1925.

Glede te davščine odrejam, da se mora kot nadaljnja točka člena 2. navedene naredbe (oprostitve)

glasiti: 10.) Tovori za račun okrajnega zastopa ptujskega.

V Mariboru, dne 6. marca 1925.;

U. br. 4876/6—1925.

Veliki župan mariborske oblasti:
dr. Pirkmaier s. r.

85.

Naredba velikega župana mariborske oblasti

o pobiranju davščine na ponočni obisk gostiln in kavarn v Ptuj.

Mestni občini ptujski dovoljujem na podstavi § 2. zakona z dne 18. maja 1894., dež. zak. št. 41, sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da sme pobirati od dne, ko se razglasi ta naredba v «Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti», pa do dne 31. decembra 1925. na ponočni obisk gostiln in kavarn občinsko davščino po nastopnem pravilniku:

§ 1.

Občinsko davščino na ponočni obisk gostiln in kavarn so dolžni plačevati obiskovalci gostiln in kavarn, ki so po 22. uri v gostilnah in kavarnah.

Davščina znaša za goste, ki so v gostilnah in kavarnah med 22. in 23. uro, 1 Din, za goste, ki so v gostilnah in kavarnah med 23. in 24. uro, pa nadaljnji 1 Din.

§ 2.

Davščino pobirati je dolžan podjetnik, ki izvršuje obrt; na njegovo odgovornost pa ga smejo zastopati tudi njegovi uslužbenci.

O plačani davščini vroči podjetnik gostu uradno potrdilo mestnega magistrata, podjetnik pa dobiva potrdila z zaporednimi številkami v obliki blokov brezplačno pri mestnem knjigovodstvu. Potrdila je uporabljati strogo po tekočih številkah. Za pravilno zaračunavanje davščine, za vsako zlorabo potrdil ali za nepravilnosti sploh je odgovoren podjetnik obrta.

Gostje, ki se mude v gostilnah in kavarnah med 22. in 23. uro, se morajo izkazati s potrdilom po 1 Din, za čas med 23. in 24. uro prav tako s potrdilom o plačilu 1 Din za 1 uro.

Izjemoma lahko pobira mestna občina davščino po nalašč za to nastavljenih osebah.

§ 3.

Davščino, pobrano v enem tednu, mora podjetnik na podstavi obračuna najpozneje do srede naslednjega tedna izročiti mestni blagajni. Za vsak blok, ki ga podjetnik izgubi, mora plačati vso vrednost bloka.

§ 4.

Mestni magistrat je upravičen, kontrolirati pravilno pobiranje davščine. Podjetnik obrta mora na zahtevo predložiti kontrolnemu organu bloke zaradi primerjanja s potrdili, ki jih je vročil gostom.

§ 5.

Za prestopke te naredbe se smatra:

- če uporablja podjetnik neuradna potrdila, t. j. taka, ki jih ni prejel od mestnega magistrata, odnosno knjigovodstva;
- če se gost vključ pozivu brani plačati davščino;
- če plača gost sporazumno s podjetnikom davščino brez potrdila;
- če podjetnik davščine ne pobere;
- če izda podjetnik potrdilo, ne da bi navedel dan.

§ 6.

Za vsak prestopok te naredbe sme mestni magistrat predpisati podjetniku, odnosno gostu, ne da bi uvel kel kazensko postopanje, desetkratni znesek prikrajšane davščine. Če se višina prikrajšane davščine ne more določiti ali če se pri podjetniku prestopki naredbe ponavljajo, se določa vsota, ki jo mora plačati, od 250 do 2000 Din. Če zakrivi prestopok gost sporazumno s podjetnikom (§ 5. c), sme magistrat predpisati desetkratno davščino, odnosno zgoraj določeni znesek vsakemu in oba jamčita vzajemno za plačilo obeh zneskov. Gosta, ki se brani plačati davščino, mora podjetnik naznaniti magistratu, odnosno magistratnemu organu.

§ 7.

V stvareh te naredbe odloča na prvi stopnji mestni magistrat.

Zoper odloke mestnega magistrata je dopusten priziv na mestni občinski svet, zoper sklepe mestnega občinskega sveta pa na velikega župana mariborske oblasti.

Priziv je vložiti v vsakem primeru pri mestnem magistratu v 14 dneh od dne, ki pride za dnem, ko se je vročil stranki odlok magistrata, odredba ali obvestilo o sklepu občinskega sveta.

§ 8.

Osebe, ki naznanijo mestni občini prestopke te narredbe, dobe za nagrado polovico plačane desetkratne davščine, odnosno polovico vsote, ki je določena v § 6. te narredbe. Kontrolnemu organu določi nagrado občinski svet.

§ 9.

Občinsko davščino je smatrati za javen občinski davek. Če se davščina ne plača v določenem roku (§ 3.), jo je izterjati po § 3. ukaza z dne 20. aprila 1854., drž. zak. št. 96, s politično eksekucijo. Na isti način se izterjajo tudi premalo oddani zneski, če se ne plačajo v 14 dneh po vročitvi plačilnega poziva. Prizivi nimajo odločilne moči. Glede zastaranja te davščine veljajo določila zakona z dne 18. marca 1878., drž. zak. št. 31.

§ 10.

Ta narredba stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v Uradnem listu, ter velja do dne 31. decembra 1925.

V Mariboru, dne 6. marca 1925.;

U. br. 4876/6—1925.

Veliki župan mariborske oblasti:
dr. Pirkmaier s. r.

Razglasi osrednje vlade.

Razglas o ustanovitvi strokovnega sveta pri ministrstvu za agrarno reformo.*

Z odlokom gospoda ministra za agrarno reformo št. 645 z dne 1. januarja 1925. se je ustanovil pri ministrstvu za agrarno reformo stalni strokovni svet za leto 1925., v katerem so:

- 1.) Joca Marković, načelnik občega oddelka, kot načelnik;
- 2.) Janko Šuflaj, načelnik agrarnega oddelka;
- 3.) Zvonimir Kralj, načelnik kolonizacijskega oddelka;
- 4.) Miloš Sretenović, direktor agrarne direkcije v Beogradu;
- 5.) Jovan Krnetić, inspektor, kot člani, in
 - 1.) Milorad Smiljanić, inspektor, in
 - 2.) Stanko Strupi, inspektor, kot namestnika članov.

Iz ministrstva za agrarno reformo v Beogradu, dne 19. februarja 1925.; št. 645/25.

Razglas o ustanovitvi oblastne in centralne komisije pri ministrstvu za agrarno reformo.*

Z odlokom gospoda ministra za agrarno reformo št. 644 z dne 1. januarja 1925. sta se ustanovili pri ministrstvu za agrarno reformo dve komisiji: oblastna in centralna. Te komisiji morata poslovati vse leto 1925.

Oblastna komisija ima nalogo, ocenjati vse uradnike tega ministrstva, razen uradnikov prvih treh skupin I. kategorije, in sicer v prvi stopnji. V njej so:

- 1.) Joca Marković, načelnik občega oddelka (predsednik);
- 2.) Janko Šuflaj, načelnik agrarnega oddelka;
- 3.) Zvonimir Kralj, načelnik kolonizacijskega oddelka, kot člani; in
 - 1.) Milorad Smiljanić in
 - 2.) Stanko Strupi, inspektorja, kot namestnika članov.

Centralna komisija ima nalogo, ocenjati vse uradnike resorta ministrstva za agrarno reformo razen uradnikov prvih treh skupin I. kategorije v drugi stopnji. V njej so:

- 1.) Joca Marković, načelnik občega oddelka, kot predsednik;
- 2.) Janko Šuflaj, načelnik agrarnega oddelka;
- 3.) Zvonimir Kralj, načelnik kolonizacijskega oddelka;
- 4.) Miloš Sretenović, direktor agrarne direkcije v Beogradu;

* «Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» z dne 4. marca 1925., št. 48.

5.) Jovan Krnetić, inspektor ministrstva, kot člani, in

- 1.) Milorad Smiljanić in
- 2.) Stanko Strupi, inspektorja, kot namestnika članov.

Za zapisnikarja obeh komisij je odrejen Gjorgje Gjorgjević, pisar ministrstva.

Št. 1752.

370 3—3

Razglas o prodaji železne rude iz državnega rudnika v Ljubiji.

Na podstavi členov 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu in po odločbi gospoda ministra za šume in rudnike z dne 21. februarja 1925., R br. 1435, se bo vršila dne 16. marca 1925. ob enajstih v poslopu generalne rudarske direkcije v Beogradu ofertna licitacija za prodajo celokupne železne rude, pridobljene v državnem rudniku v Ljubiji.

Predmet dražbe je odkupna cena po toni železne rude.

Načrt pogodbe, ki se sklone z najugodnejšim ponudnikom, služi namesto podrobnih dražbenih pogojev.

Načrt se lahko vpogleda ali dobi:

- pri generalni rudarski direkciji v Beogradu;
- pri direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu;
- pri rudarskih glavarstvih v Zagrebu in Ljubljani;
- pri oblastni rudarski upravi v Skoplju.

Domači dražitelji morajo položiti kot kavičjo 1.000.000 dinarjev, tuji državljani pa 2.000.000 dinarjev po odredbah člena 88. zakona o državnem računovodstvu.

Kavičja se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan licitacije pri računovodstvu ministrstva za šume in rudnike.

Vsak dražitelj mora predložiti tudi izpričevalo o svoji dražiteljski sposobnosti; naši državljani pa morajo predložiti vrhu tega potrdilo, da so svoj obrat prijavili davčnemu oblastvu in da so plačali davek za poslednje trimesečje — vse po odredbah člena 13., točke 6.), pravilnika za izvrševanje odredb iz oddelka «B» Pogodbe in nabave, zakona o državnem računovodstvu.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100 dinarjev, se morajo predložiti v odrejenem času v zapečatenem zavitku, na katerem mora biti zapisano: «Ponudba za nakup železne rude iz državnega rudnika v Ljubiji ponudnika N. N.».

Iz pisarne generalne rudarske direkcije ministrstva za šume in rudnike v Beogradu, dne 24. februarja 1925.; R br. 1752.

Razglasi velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti.

G. br. 160/1.

G. br. 73/1.

Razglas.

Prošnje za pripustitev k državni preizkušnji za gozdno varstvo in tehnično pomožno službovanje in k preizkušnji za lov in lovsko varstveno službovanje naj vložijo do dne

31. marca 1925.

kandidati, ki bivajo v območju ljubljanske oblasti, pri tej, drugi pa pri mariborski oblasti.

Pravilno kolkovane prošnje (za vlogo 5 Din, priloge 2 Din, odnosno dopolnilo do 2 Din, rešitev 20 Din), se morajo opremiti po določenih naredbe bivšega avstrijskega zemljedelskega ministrstva z dne 3. februarja 1903., drž. zak. št. 30, odnosno št. 31, in sicer jim je treba priložiti:

a) za gozdno varstveno in tehnično pomožno preizkušnjo:

- krstni list;
- izpričevalo o neoporečnosti, potrjeno po policijskem ali okrajnem političnem oblastvu;
- izpričevalo o uspešno dovršeni gozdarski šoli ali pa vsaj o dovršeni osnovni šoli in triletni gozdarski praksi (doba, uspešno prebita v gozdarski šoli, se šteje v triletno prakso);

b) za lovsko in lovsko varstveno preizkušnjo:

- krstni list;
- izpričevalo o neoporečnosti, potrjeno po policijskem ali okrajnem političnem oblastvu;
- izpričevalo o najmanj enoletni lovski praksi.

Preizkušnja bo meseca septembra 1925. v Mariboru. Natančnejši rok se kandidatom, pripuščenim k preizkušnji, prijavi pravočasno.

V Ljubljani in v Mariboru, dne 24. februarja 1925.

Veliki župan ljubljanske oblasti:
dr. Baltič s. r.

Veliki župan mariborske oblasti:
dr. Pirkmaier s. r.

Razglasi velikega župana ljubljanske oblasti.

U. br. 3704.

Razpust društev.

Podružnice «Svete vojske, protialkoholnega društva» v Dolu, Polhovem gradu, Mekinjah, Stranjah, na Homcu, v Vavti vasi, Dobrničah in Kamni gorici so razpuščene, ker že več let ne delujejo in ker nimajo niti članov niti imovine, torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1925.

Za velikega župana ljubljanske oblasti:
načelnik Kremenšek s. r.

P. br. 2186.

Razpis.

Razpisuje se mesto uradnega služitelja na državni realni gimnaziji v Novem mestu.

Prosilci naj vložijo pravilno kolkovane prošnje, opremljene po členu 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in svojerokošno spisane, najkasneje do dne

28. marca 1925.

pri ravnateljstvu državne realne gimnazije v Novem mestu.

Prednost imajo prosilci, ki so nekoliko izvežbani v pisarniških poslih.

Prosilci, ki so že v državni službi, naj vložijo prošnje po službeni poti.

V Ljubljani, dne 6. marca 1925.

Za velikega župana ljubljanske oblasti:
dr. Pestotnik s. r.

Razglasi oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v likvidaciji v Ljubljani.

Št. 1562/25.

Poziv vsem delniškim družbam s sedežem v ljubljanski in mariborski oblasti.

Delniške družbe s sedežem v ljubljanski in mariborski oblasti se pozivljejo, naj predložijo podpisane-mu nadzorstvenemu oblastvu v 14 dneh, ko se je po statutarjem določilo vršil redni občni zbor za minulo poslovno leto, računski zaključek (bilanco in račun izgube in dobička) in po družbenem vodstvu overovljen prepis zapisnika o občnem zboru, ki je odobril letne račune.

Računski zaključek morajo objaviti družbe z delniško glavnico, večjo od 1 milijona dinarjev, v «Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti» in tudi v «Službenih Novinah» v Beogradu; v dotični objavi je treba navesti višino in izplačilo dividend.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v likvidaciji v Ljubljani, dne 6. marca 1925.

Načelnik: dr. Marn s. r.

Razglasi drugih uradov in oblastev.

Št. 717/1.

426

Objava glede prodaje kompostiranega tobačnega prahu.

Z odobritvijo uprave državnih monopolov I. M. br. 2519 z dne 26. februarja 1925. se bo vršila v tobačni tvornici v Ljubljani dne

23. marca 1925.

ustna dražba za prodajo ca. 60.000 kg kompostiranega tobačnega prahu.

Podrobnosti in pogoji dražbe so na razpolago v ekonomiji tobačne tvornice.

Oblastna monopolna direkcija v Ljubljani,
dne 6. marca 1925.

Sa 20/24—14.

Konec poravnalnega postopanja.

Poravnalno postopanje Josipa Puncerja, trgovca v Laškem, se je končalo s poravnavo.

Okrožno sodišče v Celju, oddelek I.,
dne 16. februarja 1925.

Sa 28/24—25.

Odobritev prisilne poravnave izvan konkurza.

Poravnava, ki jo je sklenil dolжник Vinko Mauko, trgovec v Rakovcih št. 50, s svojimi upniki za 70 % njih terjatev, plačljivih v treh enakih obrokih, in sicer dne 1. maja 1925., dne 1. junija 1925. in dne 1. julija 1925., je odobrena.

Kot porok in plačnik je pristopil Matija Markrap, posestnik in gostilničar v Rakovcih št. 11, okraj ormoški.

Okrožno sodišče v Mariboru, oddelek I.,
dne 28. februarja 1925.

Sa 20/24—62.

Oklic.

Poravnalno postopanje protokoliranega trgovca Friderika Stögerja v Krškem, se je kot brezuspešno ustavilo. (§ 55./5. poravnalnega reda.)

Okrožno sodišče v Novem mestu, oddelek I.,
dne 28. februarja 1925.

S 1/25—30.

Oklic.

Javna sodna dražba konkurznega sklada A. Kunstka, sestojčega iz zaloge usnja, čevljar-skih potrebščin in nekaterih drugih premičnin, bo dne 16. marca 1925. (v ponedeljek) v dražbenem prostoru v pritličju mestnega županstva v Novem mestu.

Okrožno sodišče v Novem mestu, oddelek I.,
dne 27. februarja 1925.

E 3140/24—11.

Dražbeni oklic.

Dne 18. marca 1925. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 25 dražba nepremičnin: vl. št. 18 in 98, katastralna občina Gornja Selnica, vl. št. 4, davčna občina Spodnja Selnica (stanovan-ska in gospodarska poslopja, tehcnica, travniki, njive, gozdi, sadni vrtovi in malenkostne pritekline) v cenilni vrednosti 249.856 Din 15 p, od katere se odbije preužitek v vrednosti 139.450 Din — v ostanku 110.406 Din 15 p.

Najmanjši ponudek znaša 73.604 Din 10 p.

Pod najmanjšim ponudkom se ne bo prodajalo.

Vse drugo je razvidno iz dražbenega oklica na sodni deski.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek IV.,
dne 23. februarja 1925.

Št. 12.158/I—25.

371 3—2

Razpis oddaje gradbenih del.

Po tej poti razpisujemo javno pismeno licitacijsko razpravo za zgradbo poslopja za signalno delavnico v Ljubljani, gorenjski kolodvor.

Ta razprava se bo vršila dne

4. aprila 1925.

ob 10. uri pri podpisani direkciji v sobi načelnika gradbenega oddelka v I. nadstropju «Ljubljanskega dvora».

Pravilno kolkovane ponudbe z računsko čitnim in brezpgrešnim proračunom se morajo brezpogojno do imenovanega dne predati ali pravočasno po pošti poslati direkciji državnih železnic v Ljubljani v zapečatenem ovoju z naslovom: «Gradbeni odde-

lek direkcije državnih železnic v Ljubljani» in z označbo: «Ponudba za zgradbo signalne delavnice v Ljubljani».

Ponudbi mora biti priloženo potrdilo glavne blagajne direkcije državnih železnic v Ljubljani, da je ponudnik položil varščino 40.000 Din v gotovini ali v državnih in državno garantiranih vrednostnih papirjih. Ta varščina se po ofertni licitaciji vrne onim ponudnikom, katerih ponudbe komisija ni vpoštevala; ponudniki ne smejo zahtevati nikakih obresti za vloženo varščino.

Varščina ponudnika, ki se mu poveri zgradba, se dopolni na 5 % končnega proračuna zneska za novo zgradbo in ostane kot kavcija v glavni blagajni direkcije državnih železnic v Ljubljani, dokler se ne izvrši brezhibna superkolavdacija zgradbe po poteku predpisanega jamstvenega roka.

Direkcija državnih železnic si pridržuje pravico, izmed prispelih ponudb usvojiti eno, ali pa v nepovoljnem primeru tudi ne sprejeti nobene ponudbe, in sicer ne glede na višino ponujene vsote.

Zgradba mora biti dovršena najkasneje v šestih mesecih po odobritvi ponudbe.

Pripomočki za ponudbe, in sicer: obrazec ponudbe, načrti in stroškovnik (popis posameznih del), se bodo dobivali izza dne 2. marca pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani, odseku I/5 za visoke stavbe, v III. nadstropju «Ljubljanskega dvora» za 150 Din. V tem uradu bodo vsi pripomočki strankam na razpolago. Zamujene ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani,
dne 24. februarja 1925.

Direktor: **dr. Borko s. r.**

Št. 3968.

431

Objava.

Kakor je doznal podpisani komisariat, obetajo nekateri zakotni agenti v Južni Srbiji in Dalmaciji potnikom, ki hočejo v Avstralijo, da jih odpravijo tja tudi vkljub strogim novim predpisom (samo 100 naših državljanov na mesec se sme naseliti, vsak odrasli mora imeti 40 angleških funtov).

Na delovanje takih agentov je treba obračati največjo pozornost in če se zalotijo, kar najodločnejše nastopiti zoper nje.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu,
dne 4. marca 1925.

Šef izseljeniškega komisariata:
dr. Fedor Aranicki s. r.

Št. 155.

Razpis.

Na podstavi odloka gospoda inspektorja ministrstva za narodno zdravje št. 2402 z dne 6. marca 1925. se razpisuje službeno mesto obratovodje električne centrale državnega zdravilišča v Rogaški Slatini.

Obratovodja mora biti državlján kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in več slovenskemu jeziku; nadalje mora biti izprašan elektromehanik in strojnik. Prednost imajo oni, ki se izkažejo z večletno prakso v podobnih podjetjih.

Plača po predpisih zakona o državnih nameščen-cih ali po dogovoru v zmislu odloka ministrstva za narodno zdravje z dne 12. novembra 1924., br. 49.878, poleg prostega stanovanja s kurjavo in razsvetljavo.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z dokazili, naj se vložijo do vštete dne

25. marca 1925.

pri podpisnem ravnateljstvu.

Ravnateljstvo državnega zdravilišča
v Rogaški Slatini,
dne 9. marca 1925.

Eksh. št. 71/25 bl.

409

Razglas glede dražbe gnoja.

V pisarni podpisane državne žrečbarne se bo vršila dne 21. marca 1925.

ob devetih dražba gnoja za čas od dne 1. aprila 1925. do dne 31. decembra 1925.

Zdražitelj mora plačati poleg kupnine 2 % za ubožni sklad, 2 % takso in stroške za objavo v časopisih.

Državna žrečbarna na Selu pri Ljubljani,
dne 6. marca 1925.

Št. 4170/25/ref. X. a.

405

Objava o določitvi mnogokratnika za mesec januar 1925. davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin v mestni občini ljubljanski.

Komisija za določitev mnogokratnikov davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin je določila po § 5. naredbe pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 21. oktobra 1922., Uradni list z dne 31. oktobra 1922., št. 365/113, za mesec januar 1925. mnogokratnik 8-407 za vrednosti in zneske, izražene v dinarski veljavi.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 28. februarja 1925.

Razne objave.

428 Vabilo na izredni občni zbor,

ki ga bo imela

lesna industrijska delniška družba

«Drava»

v Mariboru

v sredo dne 25. marca 1925. ob desetih v last-nih prostorih v Mariboru, Meljska cesta št. 91, z nastopnim

dnevni redom:

- 1.) Poslovno poročilo upravnega sveta.
- 2.) Sklepanje o ponudbi, ki je došla upravnemu svetu od nekega konsorcija za nakup, odnosno prodajo tvorniškega podjetja v Zbelovem.
- 3.) Slučajnosti.

* * *

Po § 10. pravil daje posest 10 delnic pravico do enega glasu na občnem zboru. Delnice delničarjev, upravičenih za glasovanje, se morajo z nezapadlimi kuponi vred založiti vsaj štiri dni pred občnim zborom ali pri Ljubljanski kreditni banki, podružnici v Mariboru, ali pri Trgovski banki, d. d., podružnici v Mariboru, ali pa pri družbeni blagajni v Mariboru.

V Mariboru, dne 9. marca 1925.

Upravni svet.

Vabilo na II. redni občni zbor delničarjev Prometne banke, d. d. v Ljubljani,

ki bo dne 31. marca 1925. ob sedemnajstih v družbenih prostorih v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo upravnega sveta o poslovnem letu 1924. in predložitev letne bilance z dne 31. decembra 1924.
- 2.) Poročilo nadzorstvenega sveta.
- 3.) Odobritev bilance za leto 1924. in sklepanje o uporabi čistega dobička.
- 4.) Volitev nadzornišva.
- 5.) Dopolnilna volitev v upravni svet.
- 6.) Slučajnosti.

441

* * *

Po § 9. družbenih pravil se smejo udeležiti občnega zbora delničarji, ki polože pri banki sami v Ljubljani vsaj šest dni pred zborovanjem najmanj 10 delnic.

Upravni svet.

403 Razid društva.

Društvo «Krka», F. O. N. S. D. V. v Novem mestu, se je po sklepu članov prostovoljno razšlo. Imovina 403 Din 50 p se odda po sklepu in po statutar-nih določilih «Šlajpahovemu fondu».

V Novem mestu, dne 4. marca 1925.

Inž. Jožko Medic s. r. Dipl. comm. Anton Ogrin s. r.

432 Objava.

Izgubila sem službeno knjižico s priloženim krstnim listom. To knjižico proglašam za neveljavno.

Anica Helligstein s. r. v Spodnji Hudinji št. 58.